

Υπόθεση C-705/23

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

17 Νοεμβρίου 2023

Αιτούν δικαστήριο:

Landgericht Düsseldorf (Γερμανία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

2 Νοεμβρίου 2023

Ενάγουσα και εκκαλούσα:

Flightright GmbH

Εναγομένη και εφεσίβλητη:

Condor Flugdienst GmbH

[παραλειπόμενα] [αριθμός δικογραφίας]

Landgericht Düsseldorf (πρωτοδικείο Ντίσελντορφ, Γερμανία)

Διάταξη

Στη διαφορά

της Flightright GmbH, [παραλειπόμενα] Βερολίνο,

ενάγουσας και εκκαλούσας,

[παραλειπόμενα]:

κατά

της Condor Flugdienst GmbH, [παραλειπόμενα] Neu-Isenburg,

εναγομένης και εφεσίβλητης,

[παραλειπόμενα]:

το εικοστό δεύτερο τμήμα αστικών διαφορών του Landgericht Düsseldorf (πρωτοδικείου Ντίσελντορφ), εξέδωσε στις 2.11.2023

[παραλειπόμενα]

την ακόλουθη διάταξη:

Αναστέλλει τη διαδικασία.

Υποβάλλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δυνάμει του άρθρου 267, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, το ακόλουθο ερώτημα σχετικά με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης:

Έχει το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004 την έννοια ότι άρνηση επιβίβασης του επιβάτη από τον αερομεταφορέα η οποία λαμβάνει τη μορφή της αρνήσεως επιβίβασης σε προγενέστερο της πτήσεως χρόνο υφίσταται και στην περίπτωση που ο ταξιδιωτικός πράκτορας ενημερώνει τον επιβάτη ότι η πτήση ακυρώθηκε μέσω ειδοποιήσεως για τροποποίηση της κρατήσεως, αλλά στην πραγματικότητα ουδόλως υπήρξε ματαίωση της πτήσεως από τον αερομεταφορέα και αυτή εκτελέστηκε κανονικά;

Σ κ ε π τ ι κ ό :

I.

Η ενάγουσα ζητεί από την εναγομένη αποζημίωση λόγω της αρνήσεως επιβίβασης δύο επιβατών βάσει εκχωρηθέντος δικαιώματος.

Οι επιβάτες ... και ... (στο εξής: εκχωρητές) προέβησαν μέσω ταξιδιωτικού πράκτορα σε κράτηση οργανωμένου ταξιδιού στη Φουερτεβεντούρα για το χρονικό διάστημα από 18.7.2020 μέχρι 30.7.2020. Στις παροχές του οργανωμένου ταξιδιού περιλαμβάνονταν και η αεροπορική μεταφορά από το Ντίσελντορφ προς τη Φουερτεβεντούρα μετ' επιστροφής. Οι πτήσεις επρόκειτο να εκτελεστούν από την εναγομένη. Οι εκχωρητές ενημερώθηκαν από τον ταξιδιωτικό τους πράκτορα ότι η πτήση μεταβάσεως της 18.7.2020 (αριθμός πτήσεως: DE 1456) είχε ακυρωθεί. Ακολούθησε τροποποίηση της κρατήσεως για πτήση στις 20.7.2020 (αριθμός πτήσεως ομοίως: DE 1456). Οι εκχωρητές ισχυρίζονται ότι ο ταξιδιωτικός πράκτορας τους ενημέρωσε συναφώς μόλις 8 ημέρες πριν από την ημερομηνία αναχωρήσεως. Η εναγομένη το αρνήθηκε εν γένει. Δεν αμφισβητείται πάντως ότι η αρχική πτήση της 18.7.2020 δεν ματαιώθηκε, αλλά εκτελέστηκε κανονικά. Ωστόσο, λόγω της ενημερώσεως που είχαν λάβει από τον

ταξιδιωτικό πράκτορα, οι εκχωρητές δεν εμφανίστηκαν στο αεροδρόμιο στις 18.7.2020, αλλά προσήλθαν σε αυτό το πρώτον στις 20.7.2020.

Οι εκχωρητές εκχώρησαν τις απαιτήσεις τους στην ενάγουσα. Η ενάγουσα άσκησε αγωγή ενώπιον του Amtsgericht Düsseldorf (ειρηνοδικείου Ντίσελντορφ, Γερμανία) για την καταβολή αποζημιώσεως συνολικού ύψους 800,00 ευρώ σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 3, άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004, σε συνδυασμό με το άρθρο 398 του BGB (Bürgerliches Gesetzbuch, αστικού κώδικα).

Η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι η εναγομένη πρέπει να ευθύνεται για τη συμπεριφορά του ταξιδιωτικού πράκτορα. Συναφώς, πρέπει να θεωρηθεί ότι υπήρξε άρνηση επιβιβάσεως εκ μέρους της εναγομένης σε προγενέστερο της πτήσεως χρόνο, από την οποία απορρέουν οι προβαλλόμενες απαιτήσεις. Η εναγομένη ισχυρίζεται ότι εν προκειμένω δεν υφίσταται άρνηση επιβιβάσεως. Αυτή προϋποθέτει συμπεριφορά του αερομεταφορέα. Εν προκειμένω, όμως, η ενημέρωση έγινε από τον ταξιδιωτικό πράκτορα. Επιπροσθέτως, η ίδια εκτέλεσε την πτήση κανονικά.

Κατά την πρωτοβάθμια διαδικασία ενώπιον του Amtsgericht Düsseldorf (ειρηνοδικείου Ντίσελντορφ), εκδόθηκε [παραλειπόμενα] ερήμην απόφαση, με την οποία η αγωγή απορρίφθηκε. Η ενάγουσα άσκησε ανακοπή [ερημοδικίας] κατά της αποφάσεως αυτής. Με απόφαση της 3.11.2022 [παραλειπόμενα], το Amtsgericht Düsseldorf (ειρηνοδικείο Ντίσελντορφ) επικύρωσε την ερήμην απόφαση με την οποία απορρίφθηκε η αγωγή.

Η ενάγουσα [παραλειπόμενα] άσκησε έφεση κατά της εν λόγω αποφάσεως. [παραλειπόμενα]

II.

Η ευδοκίμηση της εφέσεως της [ενάγουσας] εξαρτάται καθοριστικά από το ανωτέρω παρατεθέν ζήτημα, αν δηλ. για άρνηση επιβιβάσεως κατά την έννοια του άρθρου 4 του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004 υπάρχει και σε περίπτωση αρνήσεως επιβιβάσεως σε προγενέστερο της πτήσεως χρόνο, η οποία λαμβάνει χώρα μέσω της ενημέρωσεως εκ μέρους του ταξιδιωτικού πράκτορα για τροποποίηση της κρατήσεως ή για ακύρωση. Το εν λόγω ζήτημα δεν έχει ακόμη αποσαφηνιστεί ούτε από δικαστήριο της Ένωσης ούτε από Ανώτατο Δικαστήριο.

Ειδικότερα:

1.

Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο ανωτέρω ερώτημα, η ενάγουσα θα δικαιούται αποζημίωση ύψους 800 ευρώ, σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 3, και το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004 βάσει εκχωρηθέντος δικαιώματος. Το ερώτημα είναι, επομένως, κρίσιμο για την επίλυση της διαφοράς.

α)

Ειδικότερα, δεν γίνεται επίκληση των λόγων που δικαιολογούν την άρνηση επιβίβασης κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ι', τελευταία περίοδος, του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004 ούτε προκύπτουν αυτοί με κάποιον άλλον τρόπο. Ούτε είναι δυνατή η ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο γ', σημεία i έως iii του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004 στο πλαίσιο των απαιτήσεων λόγω της αρνήσεως επιβίβασης σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 3, και το άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004 (πρβλ. ΔΕΕ, απόφαση της 26.10.2023 – C-238/22, [παραλειπόμενα] σκέψεις 40 επ.). Συνεπώς, δεν ήταν αναγκαίο να διευκρινιστεί το ζήτημα αν οι εκχωρητές είχαν ήδη ενημερωθεί για την τροποποίηση της κρατήσεως περισσότερο από οκτώ μέρες πριν από την ημερομηνία της πτήσεως.

β)

Το γεγονός ότι η εναγομένη αμφισβήτησε για πρώτη φορά στο πλαίσιο της κατ' έφεση δίκης το ότι οι εκχωρητές διέθεταν επιβεβαιωμένη κράτηση κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004, δεν ασκεί κατ' αποτελέσμα, επιρροή. Αφενός, κάτι τέτοιο [παραλειπόμενα] δεν επιτρέπεται στην κατ' έφεση δίκη. Αφετέρου, το δικάζον τμήμα εκτιμά ότι από τον συνδυασμό των «κουπονιών» της 26.6.2020 (σχετικό K1), της επιβεβαίωσης του ταξιδιού και της αποδείξεως της 9.7.2020 (σχετικό K2) και της ενημερώσεως για την τροποποίηση της κρατήσεως (σχετικό K2) προκύπτει ότι οι εκχωρητές διέθεταν αρχικώς επιβεβαιωμένη κράτηση από τον ταξιδιωτικό πράκτορα για την πτήση DE 1456 στις 18.7.2020.

Όπως έκρινε το ΔΕΕ στην απόφαση της 21.12.2021 – C-146/20, C-188/20, C-196/20, C-270/20 στις υποθέσεις AD κ.λπ. κατά Corendon Airline κ.λπ., ο επιβάτης διαθέτει «επιβεβαιωμένη κράτηση» κατά την έννοια της διατάξεως του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004 με τη μορφή «άλλου στοιχείου» κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο ζ', του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004, όταν ο ταξιδιωτικός πράκτορας με τον οποίο συνδέεται συμβατικώς, του παρέχει έγγραφο, το οποίο αποτελεί υπόσχεση για μεταφορά του με πτήση που καθορίζεται επακριβώς, με αναφορά του τόπου αναχωρήσεως και αφίξεως, της ώρας αναχωρήσεως και αφίξεως καθώς και του αριθμού πτήσεως, τούτο δε ακόμη και στην περίπτωση που ο ταξιδιωτικός πράκτορας δεν έχει λάβει επιβεβαίωση από τον οικείο αερομεταφορέα σχετικά με τις ώρες αναχωρήσεως και αφίξεως της πτήσεως, ενώ τα εθνικά δικαστήρια είναι επιφορτισμένα να εξετάσουν αν το έγγραφο του ταξιδιωτικού πράκτορα συνιστά κατά περίπτωση «άλλο στοιχείο», ιδίως λαμβανομένου υπόψη ότι οι ώρες αναχωρήσεως και αφίξεως χαρακτηρίζονται ως «υποκείμενες σε αλλαγές» (πρβλ. ΔΕΕ, απόφαση της 21.12.2021 – C-146/20, C-188/20, C-196/20, C-270/20 στις υποθέσεις AD κ.λπ. κατά Corendon Airline κ.λπ., [παραλειπόμενα] σκέψεις 43, 50 επ.). Τα «κουπόνια» της 26.6.2020 (σχετικό K1) περιλαμβάνουν αντιστοίχως εξατομίκευση της πτήσεως στις 18.7.2020 σύμφωνα με τον αριθμό της πτήσεως, την ημερομηνία και την ώρα της. Δεν προκύπτει κάποιος περιορισμός ως προς

τον δεσμευτικό τους χαρακτήρα. Ούτε αντιβαίνει σε αυτόν ο χαρακτηρισμός «κουπόνι». Ο εν λόγω χαρακτηρισμός αντιστοιχεί στον όρο «Voucher» (ταξιδιωτικό κουπόνι). Η απόδειξη δεν απαιτείται υποχρεωτικά να έχει χαρακτηριστεί ως «επιβεβαίωση κρατήσεως». Ούτε προκύπτει ότι πρόκειται για μη δεσμευτική επιλογή ή για οτιδήποτε παρόμοιο. Αντίθετα με τους ισχυρισμούς της εναγομένης, δεν προκύπτει από την επιβεβαίωση της κρατήσεως και την απόδειξη της 9.7.2020 ότι οι εκχωρητές δεν είχαν ουδέποτε προβεί σε κράτηση για την πτήση DE 1456 στις 18.7.2020, αλλά ότι εξαρχής υπήρχε μόνο μία κράτηση για την πτήση DE 1456 στις 20.7.2020. Πράγματι, δεξιά επάνω αναγράφεται «Κράτηση/Τροποποίηση της 9.7.2020». Επιπλέον, η διατύπωση της ενημερώσεως για την τροποποίηση της κρατήσεως («Λόγω ακυρώσεως, οι πτήσεις στις 18.7, καθώς και στις 30.7.2020 για τις οποίες έχετε κάνει κράτηση, δεν είναι πλέον διαθέσιμες. Γνωρίζουμε ότι το μήνυμα αυτό σας προκαλεί απογοήτευση. Σας ζητάμε συγγνώμη για την αναστάτωση. Ως εναλλακτική λύση, μπορούμε να προβούμε σε κράτηση για εσάς στην ίδια τιμή για τις ακόλουθες πτήσεις») συνηγορεί υπέρ του ότι για την αεροπορική σύνδεση στις 18.7.2020 είχε ήδη γίνει σταθερή κράτηση εκ των προτέρων.

2.

Το ζήτημα αν στην περίπτωση της αρνήσεως επιβιβάσεως σε προγενέστερο της πτήσεως χρόνο, η οποία λαμβάνει χώρα μέσω ενημερώσεως εκ μέρους του ταξιδιωτικού πράκτορα για τροποποίηση της κρατήσεως ή για ακύρωση μπορεί να υπάρχει άρνηση επιβιβάσεως κατά την έννοια του άρθρου 4 του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004 δεν έχει μέχρι τώρα διευκρινιστεί ούτε από δικαστήριο της Ένωσης ούτε από Ανώτατο Δικαστήριο.

α)

Με διάταξη της 7.10.2008, το BGH (Bundesgerichtshof, Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο, Γερμανία) είχε ήδη υποβάλει το ως άνω ερώτημα στο ΔΕΕ μέσω αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ (πρβλ. BGH, διάταξη περί παραπομπής της 7.10.2008 – X ZR 96/06, NJW 2009, σ. 285). Η υπόθεση διαγράφηκε από το ΔΕΕ λόγω διαφορετικής επιλύσεως της διαφοράς.

β)

[παραλειπόμενα] [εθνική νομολογία]

3.

Το δικάζον τμήμα εκτιμά ότι στο ερώτημα θα μπορούσε να δοθεί καταφατική απάντηση.

Υπέρ της καταφατικής απαντήσεως θα μπορούσε να συνηγορεί το γεγονός ότι σε αντίθεση προς τις αποδόσεις στη γαλλική και στην ισπανική γλώσσα, οι οποίες έχουν συνταχθεί στην ενεργητική φωνή και οι οποίες αναφέρουν ρητά τον πραγματικό αερομεταφορέα ως εκείνον που αρνείται την επιβίβαση στους

επιβάτες, πολλές άλλες γλωσσικές αποδόσεις (όπως η αγγλική, η σουηδική, η ολλανδική, η δανική, η ιταλική, η πορτογαλική και η γερμανική επίσης) αφήνουν ανοιχτό το ζήτημα του ποιος προβαίνει στην άρνηση, καθώς είναι διατυπωμένες στην παθητική φωνή (πρβλ. BGH, διάταξη περί παραπομπής της 7.10.2008 - X ZR 96/06, NJW 2009, σ. 285, 286 σκέψη 9· απόφαση της 17.3.2015 - X ZR 34/14, NJW 2015, σ. 2181, 2184 σκέψη 26).

Η πρόθεση επίσης του νομοθέτη του κανονισμού να επεκτείνει την προστασία του κανονισμού και σε πτήσεις που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο οργανωμένων ταξιδιών θα μπορούσε να συνηγορεί υπέρ της θεωρήσεως της τροποποίησης της κρατήσεως ως άρνηση μεταφοράς του ταξιδιώτη οργανωμένου ταξιδιού με την πτήση για την οποία είχε γίνει (αρχικώς) κράτηση. Επιπλέον, δεν πρέπει να παραβλέπεται ότι για τον επιβάτη που δεν έχει συναινέσει στην τροποποίηση της κρατήσεως, η τροποποίηση αυτή ισοδυναμεί με άρνηση μεταφοράς του με την προγραμματισμένη πτήση. Η τροποποίηση της κρατήσεως μπορεί, επομένως, να εκληφθεί ότι αναλύεται σε άρνηση της προγραμματισμένης μεταφοράς και τροποποίηση της κρατήσεως για νέα πτήση. Η τροποποίηση της κρατήσεως θα μπορούσε να είναι απαραίτητο να συμπεριλαμβάνεται στο πραγματικό της αρνήσεως επιβίβασης, προκειμένου ο επιβάτης οργανωμένου ταξιδιού να μπορεί να προστατευθεί από το ενδεχόμενο να στερηθεί την προστασία που απορρέει από τον κανονισμό λόγω του γεγονότος ότι αυτός –σε αντίθεση με επιβάτη της γραμμής– δεν συναντά την άρνηση κατά το στάδιο της επιβίβασης στην πτήση, αλλά έχει ήδη εκ των προτέρων γίνει κράτηση για αυτόν σε άλλη πτήση, διότι στην περίπτωση των πτήσεων οργανωμένων ταξιδιών είναι πιο σύνηθες σε σχέση με τις πτήσεις της γραμμής να μπορεί να προβλεφθεί εκ των προτέρων αν υπάρχουν ή όχι επαρκείς θέσεις για όλους τους επιβάτες που αναμένουν να επιβιβαστούν (πρβλ. BGH, διάταξη περί παραπομπής της 7.10.2008 - X ZR 96/06, NJW 2009, σ. 285, 286 σκέψεις 10 επ.).

Ως περαιτέρω επιχείρημα θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί η διάταξη του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004. Κατά την εν λόγω διάταξη, ο κανονισμός εφαρμόζεται και όταν ο επιβάτης έχει μεταφερθεί από τον αερομεταφορέα ή τον ταξιδιωτικό πράκτορα από την πτήση για την οποία είχε κράτηση σε άλλη πτήση, ανεξαρτήτως αιτίας. Επομένως, δεδομένου ότι ο κανονισμός πρέπει να τυγχάνει εφαρμογής και στις περιπτώσεις της «μεταφοράς» του επιβάτη από τον αερομεταφορέα σε άλλη πτήση και μάλιστα ανεξαρτήτως της αιτίας για την οποία αυτό γίνεται, τούτο θα μπορούσε να συνηγορεί υπέρ του ότι ο επιβάτης έχει στην περίπτωση αυτή δικαίωμα αποζημιώσεως λόγω αρνήσεως επιβίβασης. Πράγματι, στις περιπτώσεις της «μεταφοράς» σε άλλη πτήση, ήτοι της τροποποίησης της κρατήσεως, είναι πιθανό να μην υπάρχει ούτε ματαιώση ούτε μεγάλη καθυστέρηση. Επομένως, μόνο άρνηση επιβίβασης είναι δυνατόν να υπάρχει. Θα ήταν, όμως, παράδοξο ο νομοθέτης του κανονισμού να αφήνει ρητώς το περιθώριο να υπάγονται τέτοιες περιπτώσεις στο πεδίο εφαρμογής του, αλλά στη συνέχεια να μην δέχεται ότι στις περιπτώσεις αυτές υφίσταται δικαίωμα αποζημιώσεως λόγω αρνήσεως επιβίβασης. Αφετέρου, το ΔΕΕ έχει ήδη κρίνει ότι από το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004 προκύπτει ότι «ο κανονισμός 261/2004 τυγχάνει,

μεταξύ άλλων, εφαρμογής στην περίπτωση που επιβάτης αεροπορικής μεταφοράς μεταφέρθηκε από τον αερομεταφορέα προς τον τελικό του προορισμό με εναλλακτική πτήση, κατόπιν ματαιώσεως της πτήσεως για την οποία είχε κράτηση». Συσχετίζει, επομένως, πράγματι, την εν λόγω ρύθμιση με περιπτώσεις ματαιώσεως, αλλά μόνο «μεταξύ άλλων».

Τέλος, το Δικαστήριο έκρινε ότι «επιβεβαιωμένη κράτηση» κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004, η οποία περιέχει εξατομικευμένα στοιχεία σχετικά με την πτήση, και η οποία καθιστά δυνατή την υπαγωγή στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού, μπορεί να εκδοθεί και από τον ταξιδιωτικό πράκτορα και μάλιστα ακόμη και αν η αεροπορική εταιρία δεν έχει επιβεβαιώσει στον ταξιδιωτικό πράκτορα τις συγκεκριμένες ώρες της πτήσεως, ελλείπει επομένως μια επονομαζόμενη κράτηση κάλυψης (πρβλ. ΔΕΕ, απόφαση της 21.12.2021 – C-146/20, C-188/20, C-196/20, C-270/20 AD κ.λπ. κατά Corendon Airline κ.λπ., [παραλειπόμενα] σκέψη 51). Το ΔΕΕ αιτιολόγησε το συμπέρασμα αυτό με το γεγονός ότι σε πλείονες διατάξεις του κανονισμού δεν γίνεται διάκριση μεταξύ του ταξιδιωτικού πράκτορα και του αερομεταφορέα για τους σκοπούς της εφαρμογής του (για παράδειγμα στο άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο α', πρώτη περίπτωση και στο άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004). Επιπλέον, θα αντέβαινε στον σκοπό της εξασφαλίσεως υψηλού επιπέδου προστασίας του επιβατικού κοινού, ο οποίος μνημονεύεται στην αιτιολογική σκέψη 1 του κανονισμού, το να μπορεί η κράτηση να επιβεβαιωθεί μόνον από τον αερομεταφορέα, οπότε ο επιβάτης πρέπει να επαληθεύσει τις πληροφορίες που παρέχει ο ταξιδιωτικός πράκτορας. Συγκεκριμένα, ο κανονισμός αποσκοπεί συναφώς να μετακυλήσει στον αερομεταφορέα τον κίνδυνο της χορηγήσεως στους επιβάτες ανακριβών πληροφοριών εκ μέρους των ταξιδιωτικών πρακτόρων στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων τους. Στο πλαίσιο αυτό, ο επιβάτης δεν συμμετέχει στη σχέση που υπάρχει μεταξύ του αερομεταφορέα και του ταξιδιωτικού πράκτορα και δεν μπορεί να απαιτείται από αυτόν να ενημερώνεται συναφώς (πρβλ. ΔΕΕ, όπ.π., σκέψεις 46 επ.).

Η εν λόγω απόφαση θα μπορούσε εν προκειμένω να εφαρμοστεί και στην περίπτωση της τροποποιήσεως της κρατήσεως του επιβάτη από τον ταξιδιωτικό πράκτορα λόγω «ακυρώσεως της πτήσεως». Πράγματι, θα μπορούσε συναφώς να θεωρηθεί ότι πρέπει να υπάρχει ίση μεταχείριση του πραγματικού αερομεταφορέα και του ταξιδιωτικού πράκτορα. Θα αντέβαινε πλήρως στον προστατευτικό σκοπό του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004 να εξασφαλίζεται υψηλό επίπεδο προστασίας του επιβατικού κοινού το να μην μπορεί ο επιβάτης να αντιτάξει στον αερομεταφορέα τροποποίηση της κρατήσεως που έγινε από τον ταξιδιωτικό πράκτορα. Μια τέτοια τροποποίηση της κρατήσεως θα μπορούσε να εμπίπτει στη σφαίρα κινδύνου του αερομεταφορέα. Επιπλέον, εφόσον πρέπει να μπορεί να αντιταχθεί στον πραγματικό αερομεταφορέα η επιβεβαίωση της κρατήσεως που δεν καλύπτεται από κράτηση κάλυψης, το ίδιο θα πρέπει να ισχύει, κατά μείζονα λόγο, και σε περίπτωση αρνήσεως επιβίβασης που λαμβάνει τη μορφή της τροποποιήσεως της κρατήσεως από τον ταξιδιωτικό πράκτορα. Επιπροσθέτως, ακόμη και σε περιπτώσεις, όπως η υπό κρίση, ο επιβάτης δεν μπορεί να εκτιμήσει κατά τρόπο

αξιόπιστο αν η αιτία της αρνήσεως επιβιάσεως εντάσσεται στη σφαίρα του ταξιδιωτικού πράκτορα ή της αεροπορικής εταιρίας. Μια τέτοια τροποποίηση της κρατήσεως μπορεί να οφείλεται σε υπεράριθμες κρατήσεις ή σε εσωτερικά σφάλματα της αεροπορικής εταιρίας σε σχέση με τις κρατήσεις, αλλά και στο ότι αγοράστηκε πολύ μικρός αριθμός πτήσεων ή ακόμη και σε εσωτερικά προβλήματα του ταξιδιωτικού πράκτορα. Ο επιβάτης, η κράτηση του οποίου τροποποιείται από τον ταξιδιωτικό πράκτορα, δεν είναι σε θέση ούτε να το διαπιστώσει αυτό ούτε να το επηρεάσει.

Επειδή όμως το ζήτημα αυτό δεν έχει ακόμη διευκρινιστεί από το ΔΕΕ, ούτε μπορεί να συναχθεί ότι το ερώτημα έχει απαντηθεί με πλήρη σαφήνεια από τη μέχρι τώρα εκδοθείσα νομολογία, ενδείκνυται να ακολουθηθεί η διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 267, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β', τρίτο εδάφιο, ΣΔΕΕ.

III.

[παραλειπόμενα] [υπογραφές]

[παραλειπόμενα]

[πίνακας υπογραφών]